

STANJE GOVEDARSKE PROIZVODNJE U SRH

(prema podacima krajem 1982. godine)

Broj rasplodnih krava u SR Hrvatskoj već nekoliko godina u stalnom je opadanju, kako na društvenom, tako i na individualnom sektoru. Iznimka je 1982. godina, i to u društvenoj proizvodnji, kada je broj krava, u odnosu na 1981. godinu, porastao od 9545 na 9754 grla. Samo od 1978. do 1982. godine fond rasplodnih krava je smanjen za 56.571 plotkinju.

Međutim, istovremeno se bilježi porast broja krava pod selekcijom. Godine 1978. bilo je na individualnom sektoru pod selekcijom 30.599 krava, a četiri godine kasnije taj broj je povećan za 10.600.

Umjetnim osjemenjivanjem ili prirodnim pripustom bikovima poznatog porijekla obuhvaćeno je na individualnom sektoru 523.409 plotkinja, od čega 89.898 junica. Od toga je 340.053 ili 65% osjemenjeno umjetno, a 8 posto bikovima poznatog porijekla, a za UO umatičena su 132 bika. Još se nekontrolirano osjemenjuje, ili je jalovo 143.119 plotkinja, ili 27% od ukupnog broja u Hrvatskoj.

Na području ZO Bjelovar je od 108.023 plotkinje, kvalitetnom oplodnjom obuhvaćeno 79%, dok je nekontrolirano osjemenjeno ili je jalovo 21 plotkinja. Na području Virovitice nekontrolirano se osjemenjuje svega 9%, a na području Garešnice čak 32% plotkinja. Od 27.593 rasplodnih krava i junica na području Gospića, kvalitetno se osjemenjuje 27%, ostatak se osjemenjuje nekontrolirano ili je jalovo. U općini Otočac se svega 21% plotkinja osjemenjuje nekontrolirano, dok se u Donjem Lapcu niti jedna krava ne osjemenjuje kvalitetno.

I na području ZO Karlovac je stanje vrlo različito po općinama. U cjelini se u tom dijelu Republike od 41.391 plotkinje 29% osjemenjuje nekontrolirano. U Općini Vrginmost svega 6%, a u Slunju čak 63%. U ZO Osijek je stanje nešto povoljnije jer se od ukupno 70.450 plotkinja, svega 16% osjemenjuje nekontrolirano. No, gledajući po općinama, i tu je slika ista: na primjer, u općini Slav. Brod nekontrolirano se osjemenjuje 4%, a u općini Beli Manastir 58% plotkinja.

U ZO Rijeka se od 22.982 plotkinje nekontrolirano osjemenjuje 33%. U Senju nema nekontrolirane oplodnje, a u Krku, pak, nema kvalitetne. Na području ZO Sisak se od 49.261 plotkinje nekontrolirano osjemenjuje 15%, a u općinama Kostajnica i Petrinja kvalitetnom oplodnjom obuhvaćene su sve plotkinje. U isto vrijeme u općini Dvor na Uni se čak 38% plotkinja osjemenjuje nekontrolirano.

U Dalmaciji — ZO Split — je 76% plotkinja nekontrolirano osjemenjeno ili jalovo. U Općinama Obrovac, Omiš, Vrgorac niti jedna plotkinja nije kvalitetno osjemenjena. Ipak, u Biogradu n/m se 66% plotkinja kvalitetno osjemenjuje.

U ZO Varaždin se 22% plotkinja osjemenjuje nekontrolirano. I tu su velike razlike po općinama: na području općine Varaždin svega 4%, a u općini Ivanec čak 32%. Slično je i u ZO Zagreb, gdje 20% plotkinja nije obuhvaćeno kvalitetnom oplodnjom. U Sesvetama svega 2%, a u Krapini čak 61%.

U cilju organiziranja uzgoja vlastitih bikova za centre UO i prirodni pripust, već se nekoliko godina obavlja performans-test i progeni test bikova na području SRH, čime je praktično prestao uvoz rasplodnih bikova. Na društvenom sektoru je u uzgoju 81 bikovska majka, a na individualnom 271, od kojih se sinovi, po posebnom uzgojnom programu, odgajaju u poznatom uzgojnom centru u Varaždinu.

Najveći broj bikovskih majki nalazi se na području općine Vrbovec (73), Bjelovar (49), Koprivnica (30) i Đurđevac (27). U općini Križevci ih je 14, Slav. Požega 12, Čazma 10, Varaždin 4, Grubišno Polje 3, Petrinja 3, Ludbreg 3, Novi Marof 3, Glina, Novska, Sisak, Čakovec i Ivanec po 2, te u Zaprešiću 1 bikovska majka simentalske pasmine.

Na području Like i Gorskog kotara, gdje se uzgaja govedo smeđe pasmine, nema niti jedne bikovske majke. U Puli ih je 12, a u Buzetu 3. Isto je i u Dalmaciji, na području uzgoja sive pasmine, gdje također nema niti jedne bikovske majke te pasmine.

Različiti je i broj grla pod selekcijom. Najveći apsolutni broj grla pod selekcijom u SRH je na području bjelovarsko-bilogorske regije, našeg najznačajnijeg uzgojnog područja: 12.449 grla, ili 13,82% svih plotkinja tog područja. Najviše ih je u samoj općini Bjelovar.

Zagrebačka regija sa 8777 grla, ili 9,2% svih plotkinja, je na drugom mjestu. Zatim slijede ZO Osijek sa 5184 grla, ZO Karlovac sa 4801, ZO Varaždin sa 3564, ZO Rijeka sa 2740, ZO Sisak sa 2122, ZO Gospić sa 1363 i ZO Split sa 200 grla pod selekcijom.

Pojedine organizacije su u 1982. godini povećale broj krava pod selekcijom za ukupno 4807 grla, ili 11,67% u odnosu na 1981. godinu, prevođenjem iz vlastitog uzgoja, ili kupnjom. Najveći apsolutni broj realiziran je na području ZO Bjelovar (1828 grla), zatim slijede ZO Osijek sa 873 grla ili 16,84%, što je, pak, najveći relativni odnos. Slijede ZO Zagreb sa 868 grla, ili 9,89%, ZO Sisak sa 308 (14,51%), ZO Varaždin sa 294 grla (8,25%), ZO Rijeka sa 246 grla (8,98%), ZO Gospić sa 135 grla (9,90%), ZO Karlovac sa 25 grla, ali svega 5,31%, što je i najmanji relativni odnos. Na području ZO Split nije bilo prevođenja niti kupnje rasplodnih grla u promatranom razdoblju.

Iz navedenih podataka vidljivo je da je problem kvalitetne oplodnje prisutan na dobrom dijelu Republike, o čemu bi selekcijska služba i druge nadležne institucije trebale ozbiljno raspraviti. Na pojedinim područjima je broj grla pod selekcijom, u odnosu na brojno stanje krava, moglo bi se reći, gotovo neznan, a posebno zabrinjava stalno opadanje ukupnog broja grla. To je naročito karakteristično za brdsko-planinska područja, gdje bi se objektivno moglo uzgajati znatno veći broj rasplodnih goveda.

Prevođenje ili kupnja rasplodnih grla na pojedinim područjima gotovo je neznan. Nesrazmjerne i nerealne cijene mlijeka u odnosu na cijenu mnogih poljoprivrednih proizvoda, a osobito u odnosu na cijenu teladi, veliki su, ako ne i glavni razlog otpreme ženske teladi, pa i one pod selekcijom, u tovilišta umjesto u rasplod.

Kreditna politika kao funkcija razvoja rasplodnog podmlatka u vlastitom uzgoju i kupnji, daljnji je razlog destimuliranja takve proizvodnje. Sve veći nedostatak mesa za domaće tržište i izvoz potakao je velik broj organizacija na izgradnju zaista suvremenih tovilišta. Za te namjene se krediti lakše dobivaju, pa se takvi objekti i dalje užurbano grade u svim krajevima Hrvatske. Sirovinsku bazu — repromaterijal — još za sada svi pronalaze, ali postavlja se pitanje do kada?

Cijena teladi dostiže astronomske iznose, pa proizvođači opravdano pitaju — kakva bi trebala biti cijena mlijeka, ako se zna da za 1 kg prirasta teladi treba 10 litara mlijeka. Međutim, i oni sami ne odobravaju tu visoku cijenu teladi, ali je, ipak, prihvaćaju.

Proizvodnja mlijeka, uz vrlo oštru selekciju na društvenom sektoru, bilježi stalan rast. Naturalna proizvodnja u 1982. godini u SR Hrvatskoj iznosa je 5550 kg sa 3,58% mliječne masti, ili — preračunato na 3,2% mliječne masti — 6209 kg po kravi. Najveću je proizvodnju postigao VUPIK Vukovar, gdje je 641 krava holstein-friesien pasmine u prosjeku dala 6381 kg mlijeka sa 3,35% mm. Slijede RO »Vrana« (629 krava, prosjek 6381 kg mlijeka uz 3,62% mm), zatim PIK »Belje« (1499 krava, prosjek 5667 kg mlijeka sa 3,63% mm), IPK Osijek (2438 krava, prosjek 5618 kg mlijeka sa 3,52% mm), »Agrolabin« Čepić (418 krava, prosjek 5353 kg mlijeka sa 3,48 mm), OKPD Valtura — Pula (508 krava, prosjek 5280 kg mlijeka sa 3,43 mm), PIK Đakovo (125 krava, prosjek 5266 kg mlijeka sa 3,48% mm), itd.

Laktacijska proizvodnja na društvenom sektoru, sa 305 dana standardne laktacije, po pasminama kreće se ovako: simentalska pasmina 4205 kg mlijeka u prosjeku po kravi, holstein-friesien 6324 kg, simentalac-holstein 5667 kg, smeđa pasmina (Čepić) 4116 kg.

Najveća laktacijska proizvodnja simentalske pasmine postignuta je u PIK Vinkovci — 4721 kg mlijeka. Krave holstein-friesien pasmine dale su najveći prosjek — u PIK Osijek postignuta je proizvodnja od 7039 kg, dok je simentalsko-holstein govedo dalo na PIK »Belje« proizvodnju od 5832 kg.

Na individualnom sektoru je najbrojnija simentalska pasmina dala u 305 dana standardne laktacije proizvodnju od 3750 kg sa 3,73% mliječne masti a proizvodnju veću od 4000 kg postigli su proizvođači u Gudovcu, Kapeli, Predavcu (općina Bjelovar), Ferdinandovcu, Kloštru, Virju (općina Đurđevac), Hercegovcu (općina Garešnica), Djelekovcu, Goli, Hlebinama (općina Koprivnica), Žabnu i Križevcima (općina Križevci), Pakračkoj Poljani (općina Pakrac), Gradecu, Hagnju, Vrbovcu (općina Vrbovec), Ivancu i N. Marofu (općine Varaždin) Kostajnici (općina Kostajnica), Graberju i Mihaljevcima (općina Sl. Požega), B. Manastiru (općina M. Manastir), Ogulinu, Puli, Podravskoj Slatni, Remetincu, Dugoj Resi i Gornjoj Stubici.

Robna proizvodnja na individualnom sektoru u stalnom je porastu. Broj proizvođača s isporučenih 8 do 10 tisuća litara mlijeka godišnje porastao je od 4511 u 1980 godini, na 6421 u 1982. g., a broj uzgajaa sa isporučenih više od 15.000 litara mlijeka godišnje porastao je od 1122 u 1980. na 1327 u 1982. godini. Najrazvijenija robna proizvodnja bilježi se na području ZO Bjelovar, a slijede ZO Zagreb, ZO Osijek i ZO Karlovac.

Uslijed teškoća pri dobivanju kredita, dodajući tome i izuzetno visoku kamatu, izgradnja ili adaptacija objekata za proizvodnju mlijeka i

rasplodnog podmatka na individualnom sektoru, u zadnje je vrijeme gotovo obustavljena, a mnogi kapaciteti pretvaraju se u tovilišta.

Svi nabrojani problemi u govedarskoj proizvodnji razlog su da je otкуп mlijeka u stalnom padu. Ipak, ocjenjuje se da tome najviše pridonosi nesrazmjer već ranije naglašenog pariteta cijena mlijeka i drugih proizvoda, osobito teladi. Pored toga, svakim danom se sve više smanjuje ukupan broj krava, a time i remonta, jer ženski podmladak završava pretežno u tovu, odnosno u klaonicama. Tu su još i privatna klanja, škrinje za duboko zamrzavanje, itd. Na količinu otkupljenog mlijeka utječe još i praksa što poljoprivrednici mlijeko upotrebljavaju, osim za ishranu teladi, još i za ishranu odojaka, čija je cijena također stimulativnija nego cijena mlijeka.

Uzimanje uzoraka mlijeka je poseban problem. Pri tome su zakinuti baš oni proizvođači koji isporučuju kvalitetno, nepatvoreno mlijeko. Često je način organizacije i kontrole uzimanja uzoraka prepušteno sabiračima mlijeka, bez sudjelovanja organizatora proizvodnje i stručnjaka.

Da bi se zaustavio ovako rapidan pad broja krava na individualnom sektoru, a da se u narednom razdoblju poveća proizvodnja mlijeka i na društvenom i na individualnom sektoru, potrebno je načiniti značajan stimulativan zaokret u govedarskoj proizvodnji. U tom cilju ističemo neka od osnovnih pitanja koja valja riješiti:

- paritet cijena mlijeka i ostalih poljoprivrednih proizvoda, osobito teladi, uskladiti u korist cijena mlijeka,
- utvrditi stimulatивно kreditiranje uzgoja ženskog podmlatka kod vlasnika kvalitetnih krava, kao i kupnje rasplodnih junica,
- stimulativnim kreditiranjem podsticati izgradnju, adaptaciju i opremanje objekata za uzgoj rasplodnih grla i proizvodnju mlijeka, mehanizaciju za proizvodnju i spremanje stočne hrane, izgradnju silosa za spremanje silaže i dr.

U kreditiranje treba da se uključe:

- a) Općinski SIZ-ovi za unapređenje poljoprivrede-stočarstva
- b) Poslovne banke
- c) Fondovi za unapređenje poljoprivrede-stočarstva
- d) agroindustrijska zajednica
- e) međunarodna banka za obnovu i razvoj i druge međunarodne bankarske institucije
- f) Fond SIZ-a mirovinskog i invalidskog osiguranja poljoprivrednika
- g) Sredstva štednje građana kod poslovnih banaka, štedno-kreditni odjeli pri poljoprivrednim zadrugama, poštanske štedionice i dr.
- h) Fondovi za privredno nerazvijena područja
- i) Fond za kreditiranje rezervi stoke, uzgoja stoke u brdsko-planinskom području SRH.

Osim nabrojenog, u kreditiranje unapređenja govedarske proizvodnje valja uključiti i turističku privredu putem agroindustrijskih organizacija, zatim mljekarsku i mesnu industriju, a na društvenom sektoru i poljoprivredne kombinete s dijelom sredstava iz akumulacije ostvarene u ratarstvu.

Za sva ova kreditiranja trebalo bi u sistemu omogućiti manju kamatnu stopu i dulji rok otplate, te osigurati participaciju beneficirane kamate.

SKUPŠTINA SPITH-a

U Osijeku je ovih dana održana Skupština Saveza poljoprivrednih inženjera i tehničara Hrvatske. Na Skupštini je vođena rasprava o provedbi Društvenog dogovora razvoja agroindustrijskog kompleksa, mjestu i ulozi agronoma u provedbi tog dogovora, kao i organiziranosti društva — osnovnih organizacija i Saveza.

Uvodno izlaganje u razvoju agroindustrijskog kompleksa podnio je dr Marijan Strbašić, član Izvršnog vijeća Sabora Hrvatske i predsjednik Republičkog komiteta za poljoprivredu i šumarstvo. U vrlo opširnom, konciznom i argumentiranom izlaganju iznio je stanje razvoja poljoprivrede i prehrambene industrije, mjesto i ulogu organizacija udruženog rada, struke i nauke da se ta proizvodnja poveća. Značajno mjesto u izlaganju posvećeno je stručnim kadrovima u neposrednoj poljoprivrednoj proizvodnji. Najveća koncentracija stručnjaka se u gradovima, a najmanja u proizvodnji. Osnovno pitanje — uključivanje stručnjaka u neposrednu proizvodnju, treba rješavati osiguranjem optimalnih uvjeta rada i života tih stručnjaka i njihovih obitelji. Značajno mjesto u izlaganju dr Strbašić posvetio je potrebi organizacije proizvodnje namijenjene izvozu, a time i osiguranje uvoza neophodnih komponenata za primarnu poljoprivrednu proizvodnju.

Uvodno izlaganje o organiziranosti i aktivnosti, te radu Saveza poljoprivrednih inženjera i tehničara SR Hrvatske podnio je predsjednik Saveza, prof. dr Hrvoje Zlatić.

Predstavnici društava Osijeka Smiljan Kraljević, dipl. ing., Splita i Dalmacije Mateško Bučan, dipl. ing. i Siska Duško Ivanić, dipl. ing., upoznali su sudionike Skupštine s nizom organizacijskih formi, aktvnošću, kao i nedostacima u radu svojih organizacija — društava.

U vrlo opširnoj i konstruktivnoj raspravi učestvovao je veći broj sudionika Skupštine.

Na osnovu uvodnih izlaganja i drugih materijala, te rasprave koja je na Skupštini vođena, izradit će se zaključci i dostaviti svim društvima i učesnicima Skupštine.

Na Skupštini su uručene Povelje zaslužnim i počasnim članovima SP-ITJ, koje je dodijelio Savez poljoprivrednih inženjera i tehničara Jugoslavije, te su predloženi i počasni članovi Saveza poljoprivrednih inženjera i tehničara Hrvatske. Povelje su primili:

Zaslužni članovi:

- Bajt Stjepan dipl. ing. iz Siska
- Blagojević Đorđe dipl. ing. iz Zagreba
- Brlek Stjepan dipl. ing. iz Zagreba
- Čakara Branko dipl. ing. iz Zagreba
- Čabo Stipe dipl. ing. iz Osijeka

- Čuruvija Mirko dipl. ing. iz Zagreba
- Ivanić Duško dipl. ing. iz Siska
- mr Muškinja Borislav dipl. ing. iz Osijeka
- dr Marijan Strbašić dipl. ing. iz Zagreba
- Zović Mirko dipl. ing. iz Pazina
- dr Živko Ivan dipl. ing. iz Zagreba

Počasni članovi:

- Petrunić Mišo dipl. ecc. iz Županje
- Seidl Herman dipl. ecc. iz Županje
- Videmšek Valentin dipl. ecc. iz »Belja«

Za zaslužne i počasne članove Saveza inženjera i tehničara Hrvatske nakon primitka prijedloga društava raspravljat će Predsjedništvo SPITH-e i predložiti Skupštini na usvajanje.

S. B.

OPSKRBLJENOST POLJOPRIVREDE REPRODUKCIJSKIM MATERIJALOM

Poljoprivredna proizvodnja, posebno najznačajnijih kultura — kukuruz, pšenica, industrijsko bilje i dr., uslijed nedostatka mineralnih gnojiva, pesticida, rezervnih dijelova, pneumatike, a u zadnje vrijeme i pogonskog goriva, dolazi u pitanje. Zahvaljujući izuzetno dobrim klimatskim uvjetima, u posljednje vrijeme postižemo i unatoč nedostatku repromaterijala zadovoljavajuće rezultate. Za proljetnu sjetvu i prihranu u 1983. trebalo je prema bilanci osigurati 477.184 tone mineralnih gnojiva, a isporučeno je 362.649 tona, od čega je INA-Petrokemija Kutina isporučila 284.566 tona, druge tvornice 63.383 tone i iz uvoza 14.700 tona. Prema tome na proljetnu sjetvu nedostajalo je 114.535 tona gnojiva.

Za jesenju sjetvu potrebno je prema bilanci 256.000 tona gnojiva. U srpnju mjesecu je isporučeno: po INA-Petrokemija Kutina 30.825 tona, druge su tvornice isporučile 1.960 tona, a iz uvoza je stiglo 3.000 tona, ili ukupno 35.785 tona gnojiva.

Prema planu INA-Petrokemije Kutina, do 15. 11. 1983. g. isporučit će 119.530 tona što je za 94.685 tona manje od potrebe. Ako se ovome pribroji 114.535 tona gnojiva koje je nedostajalo u proljetnoj sjetvi, dolazi do nedostatka od 209.220 tona u 1983. godini. Budući da se od drugih tvornica ne očekuje isporuka bez devizne participacije, niti se raspolaže deviznim sredstvima za uvoz gotovih gnojiva, to je u pitanju optimalna gnojidba najznačajnijih ratarskih kultura, tim više kad je poznato da se nalazimo gotovo na dnu ljestvice potrošnje gnojiva u Evropi.

Potrebe pesticida prema bilanci za 1983. g. iznosile su 20.000 tona ili potrebne devizne participacije od 30.000.000 US\$. Prema podacima »Agroposkrbe« što ih je dobila od svojih članica, prometnih organizacija i tvornica pesticida, za proljetnu sjetvu isporučeno je 9.500 tona u vrijednosti devizne participacije 20.000.000 US\$. Ove količine nisu zadovoljile najveći

Kombinat	Herbicidi	Fungicidi	Insekticidi
Đakovo	65%	55%	75%
»Podravka«	80%	60%	50%
PK »Zadar«	60%	80%	80%
»Agrolabin«	— pesticida ukupno		65%
PIK »Vrbovec«	— pesticida ukupno		70%
SOUR Čakovec	— pesticida ukupno		65%
OPZ »Nova zora« Filip-Jakov	— pesticida ukupno		70%
PZ Zlatar	— pesticida ukupno		60%

broj kombinata, a još manje trgovačku mrežu za potrebe individualnog sektora, tim više što su izvjesne količine stizale sa zakašnjenjem i van agrotehničkih rokova. Samo su pojedine organizacije kao što je »Belje«, VUPIK, PPK »Braća Radenović«, te organizacije za koje je to organizirala »Agroslavonija« direktno s tvornicama pesticida. To su direktno ili indirektno putem »Agroopskrbe« osigurale još neke organizacije. Neke pak organizacije osigurale su samo djelomično pesticide.

Kako je Društveni dogovor trebao po planu osigurati 50% devizne participacije, to je opao interes kod pojedinih organizacija za udruživanje sredstava za te namjene, te je SIV omogućio zaduživanje u inozemstvu. Zaduhivanje je uvjetovano garancijama naših banaka, koje su uvjetovale davanja istih. Tvornicama pesticida omogućena je kupnja od oko 5,500.000 US\$ za tvornice »Pliva«, »Chromos« i »Radonja«.

Za jesenju sjetvu, prema svim procjenama bit će osigurane minimalne količine pesticida, posebno za zaprašivanje sjemenske pšenice, pa i kukuruza.

Budući da Društvenim dogovorom za rezervne dijelove, nije bilo omogućeno nikakvo objedinjavanje sredstava, a potrebe su iznosile 12,000.000 US\$, to su pojedine organizacije morale osiguravati vlastita devizna sredstva. Da bi se ublažio taj problem SIV donosi odluku o mogućnosti zaduživanja za potrebe uvoza rezervnih dijelova, da bi se u srpnju mjesecu omogućila kupnja putem Narodne banke. Sada je u toku ovo korištenje. Iz ovih sredstava koristit će se 71.283 US\$ za privrednu avijaciju i 1,353.240 US\$ za rezervne dijelove od čega 20% za individualni sektor poljoprivrede.

Za individualni sektor osigurano je u I polugodištu oko 650.000 US\$. Za ove iznose potrebne su garancije banaka, pa i stvarna mogućnost kupnje deviza.

Potrebe sisal-veziva u SR Hrvatskoj iznose cca 1.000 tona, za što je bilo potrebno osigurati 670.000 US\$. Dio ovih količina osigurano je putem Direkcije materijalnih rezervi, a ostatak putem članice »Agroopskrbe« — PIK-a »Vrbovec« OOUR »Malogramični promet« Umag, za čiju protuvrijednost je trebalo izvesti kukuruz,

Ozbiljan problem je i pneumatika (traktorske gume, gume za prikolice, klinasto remenje i dr.). Domaće tvornice traže deviznu participaciju vanju za uvoz kaučuka, međutim ova akcija nije uspjela. U toku je akcija U cilju poboljšanja opskrbe gumama SIV također donosi odluku o zaduživanju na izvozu kukuruza, a za uvoz kaučuka, za što je, od 40 anketiranih kombinata, zainteresirano svega 11 kombinata.

U cilju boljeg i bržeg osiguranja potrebnih deviznih sredstava za uvoz reprodukcijskog materijala, veći broj organizacija iz SR Hrvatske, pa i Jugoslavije ugovorio je veće količine kukuruza namijenjenog izvozu, iz roda 1983. g. Tako je iz SR Hrvatske ugovoreno oko 500.000 tona, a po bilansi bit će eventualno moguće izvesti 370.000 tona. U SR Hrvatskoj ugovorile su pojedine organizacije slijedeće količine kukuruza namijenjenog izvozu:

01.	»Krmiva« Zagreb	117.000 tona
02.	»Agroslavonija« Osijek	62.500 tona
03.	»Agroopskrba« (putem »Agroservisa«, »Agroslavonije«, »Kooperative«, »Kemikalije« i »Poljoopskrbe«)	62.400 tona
04.	»Agrariacoop« Zagreb	56.400 tona
05.	»Dalma« Split	54.100 tona
06.	PPS Osijek	38.800 tona
07.	IPK Osijek	30.000 tona
08.	»Poljoopskrba« Zagreb	23.600 tona
09.	»Granexport« Beograd	20.000 tona
10.	»Centrocoop« Beograd	15.000 tona
11.	»Žito« Ljubljana	5.100 tona
12.	»Seme« Beograd	4.150 tona
13.	»Brodokomerc« Rijeka	3.000 tona

Opredjeljenja su odgovornih faktora da se izvoz prvenstveno omogući organizacijama koje će uvoziti reprodukcijски materijal namijenjen primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, kao i da se izvozi kukuruz ugovoren s individualnog sektora, kako bi se za isti osigurao i potreban reprodukcijски materijal (sirovine za mineralna gnojiva, pesticide, gume, te rezervni dijelovi za poljoprivrednu mehanizaciju).

»Agroopskrba« je pokrenula i akciju oko organizacije proizvodnje i sakupljanja drugih roba namijenjenih izvozu (voćkarice, ljekovito bilje, gljive, puževi i dr.) kako bi se osigurao neophodan uvoz reprodukcijskog materijala za potrebe primarne poljoprivredne proizvodnje.

Prehrambena industrija i turistička privreda trebat će također osigurati putem određenih SAS-ova potrebna devizna sredstva za povećanu poljoprivrednu proizvodnju.

Stjepan Brlek, dipl. ing.

STOČARSKA IZLOŽBA — NOVI MAROF 1983. GOD.

U Ljubeščici — Novi Marof održana je 9. regionalna Izložba stoke Varaždinske regije. Stočarske izložbe na ovoj regiji održavaju se kontinuirano od 1971. g. i do 1975. g. održavane su svake godine u jednoj od općina regije, a od tada svake druge. Ovo je i jedina regija u SR Hrvatskoj u kojoj se izložbe održavaju — organiziraju bez prekida.

Na izložbi je bilo izloženo 52 krave i 47 junica od čega iz:

Novog Marofa	17 krava	13 junica	ukupno	30
Čakovca	10 krava	10 junica	ukupno	20
Ivanca	5 krava	5 junica	ukupno	10
Ludbrega	10 krava	10 junica	ukupno	20
Varaždina	10 krava	9 junica	ukupno	19
	52	47		99

Rasplodne svinje izložila je »Ivančica« KPD Lepoglava — pasmina veliki jorkšir, a SOUR »Agromeđimurje-PD Čakovec« pasminu njemački landras.

Konje su izlagali Viktor Mikulčić, Tomo Zidarić i Tomo Vuraić.

Veterinarska stanica Čakovec izložila je skupinu krznaša nerčeva.

Pčelarsko društvo Varaždin izložilo je pčelarske proizvode i pribor za pčelarenje.

ZK-PZ »Sloga« Novi Marof izložila je ribice-karas i poljoprivrednu mehanizaciju, a Sportsko društvo »Mladi uzgajač« privredne golubove. Sportsko društvo Varaždin također privredne pasmine golubova, a Kinološko društvo Varaždin izložilo je čistokrvne pse.

Brojno stanje krava (rasplodnih), kao i na drugim područjima SR Hrvatske ima trend pada. Tako je 1976. g. bilo na području regije 60.440 krava, a 1981. g. taj je broj pao na 55.710. Najveći pad zabilježen je na području općine Varaždin, a porast broja krava zabilježen je na području općina Ludbreg i Ivanec.

Na području regije i unatoč pada broja krava, zabilježen je porast proizvodnje mlijeka. Tako je 1976. g. proizvedeno 66,375.000 litara, a 1981. g. 87,346.100 litara. Povećana proizvodnja mlijeka zabilježena je u svim općinama, a na području općine Novi Marof čak za 11,05%. Pored proizvodnje porastao je i otkup mlijeka. Tako je 1971. g. otkupljeno 10,641.606 litara, a 1982. g. 21,691.000 litara, što je povećanje više od jedanput. Ustrajnim uzgojno-selekcijским radom povećana je prosječna proizvodnja mlijeka, ne samo krava pod selekcijom, već i čitave populacije, što je ukupno proizvedenih, pa i otkupljenih količina mlijeka. Upornim radom i marljivošću stočara i stručnjaka agronoma i veterinara toga područja, uz neznatno kreditiranje, postignuti su relativno dobri rezultati.

Brojčana proizvodnja mlijeka izloženih krava po općinama:

Općina	1971.	1972.	1973.	1974.	1975.	1977.	1983.
Čakovec	3.356	3.072	3.222	3.518	3.588	3.513	3.825
Varaždin	2.728	3.054	3.937	3.987	3.665	3.717	4.165
Ludbreg	3.287	3.548	3.201	3.927	3.382	3.715	4.229
Ivanec	3.119	3.397	3.915	3.739	3.822	3.979	4.107
Novi Marof	3.146	3.375	3.858	3.357	3.759	3.617	4.466

Naročito je izražena prosječna proizvodnja mlijeka izloženih krava u 1983. g., kako po općinama, tako i za cijelu regiju. Od ukupno izložene 52 krave, prosječna proizvodnja iznosi 4.204 litara mlijeka u 305 dana standardne laktacije.

Prosječna proizvodnja mlijeka majki izloženih junica iznosi 4.179 litara mlijeka u 305 dana standardne laktacije, a po općinama: Novi Marof — 4.319, Ivanec — 4.598, Čakovec — 4.097, Varaždin — 3.601, Ludbreg — 4.178 litara.

Prosječna proizvodnja mlijeka od po 10 najboljih krava na području pojedine općine izgleda ovako: Novi Marof — 5.608, Ivanec — 4.764, Čakovec — 5.254, Varaždin — 4.638, Ludbreg — 4.484 litara.

Prosječna pak proizvodnja mlijeka od 10 najboljih krava regije iznosi 5.389 litara u 305 dana standardne laktacije.

Najboljim proizvođačima za izložena grla dodijeljene su vrijedne prirodne nagrade, kao i novčane nagrade, a svim izlagačima i diplome. U fond nagrada svoje priloge dale su mnoge organizacije i institucije, čiji je samo novčani dio iznosio preko 300.000. dinara.

Kravom šampionkom proglašena je »Berta«, vlasništvo Ivana Srpaka — Palinovec 194, koji je dobio i nagradu od 20.000 din., diplomu, te počasno zveno što ga tradicionalno dodjeljuje Stočarski selekcijski centar Hrvatske, a svečano ga je uručio Vlado Dobec, zastupnik Sabora SR Hrvatske. Proglašeno je i 9 pratilja, a to su:

1. »Jezerka«, vlasništvo Ivana Obada iz Poljane — Novi Marof
2. »Javorka«, vlasništvo Tome Vuraića iz Brezničkog Huma — Novi Marof
3. »Palma«, vlasništvo Josipa Križeka iz Vuglovca — Ivanec
4. »Zrinka«, vlasništvo Jakoba Flegara iz Sračinaca — Varaždin
5. »Bimba«, vlasništvo Franje Talana iz Sudorčana — Ludbreg
6. »Plavka«, vlasništvo Franje Talana iz Sudorčana — Ludbreg
7. »Ruža«, vlasništvo Antuna Bajana iz Kneginaca — Varaždin
8. »Lela«, vlasništvo nAdrije Šipeka iz Črneca — Varaždin
9. »Bela«, vlasništvo Ive Lenčeka iz Martijanaca — Ludbreg.

Vlasnici pratilja dobili su pored diplome po 6.000 dinara, kao i posebne prirodne nagrade u krmnoj smjesi, sjemenu, mineralnim gnojivima i dr.

Sampionkom junicom proglašena je »Fonda«, vlasništvo Antuna Nemeca iz Sv. Petra — Ludbreg, za koju je dobio nagradu 6.000 dinara i 300 kg smjese od Čakovečkog mlina. Proglašene su i junice pratilje, a to su:

1. »Breza«, vlasništvo Tome Trakošćaneca iz Ključa — Novi Marof
2. »Jadra«, vlasništvo Mladena Pintarića iz Grede, — Ivanec
3. »Cifra«, vlasništvo Josipa Bregovića iz Grede — Ivanec
4. »Breza«, vlasništvo Ivana Srpaka iz Palinoveca — Čakovec
5. »Plavka«, vlasništvo Ivana Srpaka iz Palinoveca — Čakovec
6. »Rajka«, vlasništvo Pavla Prepelića iz Majerja — Varaždin
7. »Linda«, vlasništvo Antuna Vinceka iz Svibovca — Varaždin
8. »Lajka«, vlasništvo Antuna Nemeca iz Sv. Petra — Ludbreg.

Svi vlasnici junica pratilja dobili su po 4—5.000 dinara, naturalne nagrade i diplome.

Vlasnici izloženih konja dobili su od po 5—7.500 dinara. Nagrade su dijeljene i svim izlagačima.

U okviru izložbe organizirana je i aukcijska prodaja rasplodnih junica. Bila je ponuđena 21 junica, a svega 9 ih je prodano. Prosječna postignuta cijena iznosi 148.333.— dinara, a kretala se u rasponu od 120 do 170.000 dinara. Za ostale junice nije postignuta tražena cijena.

U okviru izložbe, pored pozdravnog govora što ga je održao predsjednik Skupštine i Organizacijskog odbora Josip Kanešić, dipl. ecc., iznio je i osnovne podatke o razvoju stočarstva na području regije, posebno općine Novi Marof.

Učesnike izložbe, pored ostalih, prigodnim govorom pozdravio je dr Petar Bosnić dipl. ing. u ime Republičkog komiteta za poljoprivredu. U raspravi o mjerama za unapređivanje poljoprivrede, nakon izložbe, učestvovao je veći broj učesnika. Zaključeno je da će se ciklus održavanja izložbi na ovoj regiji nastaviti kontinuirano.

Stjepan Brlek, dipl. ing.

IZVOZNE ORIJENTACIJE AGROKOMPLEKSA

U cilju daljnjeg povećanja poljoprivredne proizvodnje potrebna su znatnija ulaganja koja ovise i o uvozu određenih uvoznih reprodukcijskih materijala. Svi pokušaji da se devizna participacija za takav uvoz osigura iz drugih izvora, kao što je to bio pokušaj Društvenim dogovorom, koji je predviđao izdvajanje iz generalnog izvoza od agrokompleksa 20% za sirovine za mineralna gnojiva i 8% za pesticide, nisu urodili plodom. Po tom osnovu osigurana su neznatna sredstva.

Formiranje djelatnosti u koje su ušli primarna poljoprivredna proizvodnja, prehrambene industrije i turistička privreda, također nisu dali predviđene i očekivane rezultate. Ugovorena i eventualno ostvarena devizna participacija od strane turističke privrede nije često puta uključena u nabavu reprodukcijskog materijala za potrebe primarne poljoprivredne proizvodnje.

Industrije pesticida, neke poljoprivredne i trgovačke organizacije, uključile su dio poljoprivrednih proizvoda u izvoz i osigurale neophodni uvoz reprodukcijskog materijala namijenjen poljoprivredi. Značajnija organiziranost proizvodnje od većeg broja tradicionalno prometnih organizacija opskrbljivača poljoprivrede reprodukcijskim materijalom, usmjerena izvozu kukuruza, provedena je ove godine. Ugovoreno je 492.000 tona kukuruza. Procjenom ukupnog roda, i vlastitih potreba, prihvaćen je prijedlog da je moguće izvesti iz SR Hrvatske 370.000 tona. Koordinator i nosioci količinskog kontingenta za izvoz kukuruza su »Agroopskrba« Zagreb i PPS iz Osijeka. Prema programu izvoza moguće je izvesti 70% u kompenzacijskim aranžmanima, 20% u generalnom izvozu, a 10% u malograničnom prometu. Najveće količine u izvozu predviđene su za uvoz sirovina za proizvodnju mineralnih gnojiva, sredstava za zaštitu bilja, rezervnih dijelova za poljoprivrednu mehanizaciju, sirovina za proizvodnju guma, bjelančevinastih komponenta za proizvodnju stočne hrane i dr. Značajne količine kukuruza namijenjene izvozu ugovorene su i s individualnim poljoprivrednim proizvođačima.

Pored izvoza kukuruza svim članicama »Agroopskrbe« i drugim zainteresiranim organizacijama upućen je SAS o organizaciji proizvodnje i sakupljanju drugih roba namijenjenih izvozu kao što su:

- drvni sortimenti
- rezana građa
- voćarice
- šumske plodine
- reptili
- ljekovito bilje i dr.

Veći broj organizacija prihvaća organiziranje takve proizvodnje i sakupljanje roba namijenjenih izvozu. Značajnija proizvodnja koja može kroz izvoz osigurati uvoz reprodukcijskog materijala sadržana je u izvozu:

- stoke, mesa i mesni hprerađevina
- voća, povrća i prerađevina
- grožđa i vina
- duhana i prerađevina
- repinih rezanaca i dr.

Značajniji indirektni izvoznik je svakako turizam čiji efekti mogu biti znatno veći ako ponuda prehrambenih proizvoda budu zadovoljavajuća.

Sinhronizacijom navedenih i drugih mogućnosti moguće je poljoprivredi osigurati neophodni reprodukcijski materijal kojega nema u zemlji izvozom iz agrokompleksa i drugih korisnika poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.

STJEPAN BRLEK, dipl. ing.